

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ

İKİNCİ BÖLÜM

KABUL EDİLEBİLİRLİK HAKKINDA KARAR

Başvuru n° 51127/11

Kerem TAŞ ve Hasibe TAŞ / TÜRKİYE

Kerem Taş ve Hasibe Taş Davası'nda,

3 Aralık 2013 tarihinde,

Başkan

Guido Raimondi,

Yargıçlar

Işıl Karakaş,

Dragoljub Popović,

András Sajó,

Nebojša Vučinić,

Helen Keller,

Egidijus Kūris,

ve Yazı İşleri Müdürü Stanley Naismith'in katılımıyla oluşturulan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (İkinci Bölümü) 6 Haziran 2011 tarihinde yapılan başvuruyu dikkate alarak, kapalı müzakereler neticesinde aynı tarihte aşağıdaki kararı vermiştir:

OLAY VE OLGULAR

1. Hakkâri'de ikamet eden başvuranlar Kerem Taş ve Hasibe Taş, 1962 doğumludurlar ve Diyarbakır'da zorunlu askerlik hizmetini yaptığı sırada 22 Şubat 2003 tarihinde hayatını kaybeden Özgür Taylan Taş'ın (bundan sonra "Özgür Taylan" olarak anılacaktır) sırasıyla babası ve annesidirler. Başvuranlar, AİHM önünde, Diyarbakır'da görev yapan Avukat Taşkiran tarafından temsil edilmektedirler.

A. Davanın koşulları

2. Başvurunun kendine özgü koşulları, başvuranlar tarafından ifade edildiği şekilde, aşağıdaki gibi özetlenebilir:

3. Özgür Taylan, 22 Şubat 2003 tarihinde, süvari bölüğün teçhizat odasında kendisine isabet eden mermi nedeniyle yaralı olarak bulunup askeri hastaneye sevk edilmiş ancak kurtarılamamıştır.

4. Askeri savcı, aynı gün, bir ceza soruşturması başlatmıştır. Sivil kıyafetli bir devlet memuru refakatinde savcı, öncelikle müteveffanın cebinde bulunan bir notu geri almak amacıyla askeri hastaneye gitmişlerdir. Müteveffanın cebinde bulunan not şu şekildedir:

“Hiç kimse ölümümden sorumlu değildir. Ama en çok istediğim üstümü öldürmekti, o namussuz adama bir mermi ayırmıştım. Ancak kendi kendime, öldürecek çok kişi olduğumu ve kimsenin buna gücü ne olacağına ne de mermisi yeteceğini düşündüm. Gidiyorum, çünkü bu dünyada yaşamamın anlamsız olduğuna ikna oldum. Yaşamamın, ne bu dünyada ne de diğer tarafta bir anlamı var. Sonuç olarak bir gün gidecektim. Neden şimdi kaderimi çizmeyim ki? Elveda baba, anne, ağabeylerim ve ablalarım, bu günleri unutacaksınız!”

5. Ardından askeri savcı, olay yerine ulaşmış, bölgede ilk tespitlerde bulunmuş ve bir fotoğrafçı aracılığıyla olay yerinin fotoğraflarını çekirmiş ve tanıkların ifadesini almıştır.

6. Tanıklar, Özgür Taylan’ın düzen, ekonomik ve ailevi sorunlarının olduğunu, git gide askerlik hizmetini yapmaya artık isteksiz ve yapmaktan bunaldığını, özellikle üstü yani Komutan T.K.’ tarafından kötü muameleye maruz kalmasından şikâyet ettiğini ifade etmişlerdir. Tanıklardan bazıları, üstünün kendisine durmadan cam sildirdiğini, kendisine de tokat attığını, ceza olarak kendisine çukur kazdırdığını ve bu olaylardan beri Özgür Taylan’ın değiştiğini, üstünü öldürürse neler olabileceğine dair kendilerine soru sorduğunu, başına sıkarak veya üstünü öldürmekten başka çaresinin olmadığını söylediğini belirtmişlerdir.

7. Ceza soruşturmasının yürütülmesinin ardından, askeri savcı, 5 Mayıs 2003 tarihinde, takipsizlik kararı vermiştir.

8. Başvuranların temsilcileri, 27 Mayıs 2003 tarihinde, takipsizlik kararına itirazda bulunmuşlardır.

9. Diyarbakır 2'ci Hava Kuvvetleri Komutanlığı Askeri Mahkemesi, 7 Temmuz 2003 tarihinde bu talebi reddetmiştir.

10. Aynı zamanda, 22 Nisan 2003 tarihinde sunulan bir iddianameyle, askeri savcı, Askeri Ceza Kanunu'nun 117. maddesinin 1. fıkrasına dayanarak, emri altında olan askerini darp etmesi nedeniyle, Komutan T.K.'yı suçlamıştır. Müteveffanın babası Kerem Taş, yargılamaya müdahil taraf olarak katılmış ve avukatı tarafından temsil edilmiştir.

11. Diyarbakır 7. Kolordu Komutanlığı Askeri Mahkemesi tarafından, Komutan T.K.'nın ve müteveffanın bölümünde askerlik hizmetini yapan diğer askerlerin ifadeleri alınmıştır.

12. Diyarbakır 7. Kolordu Komutanlığı Askeri Mahkemesi tarafından, 14 Ağustos 2008 tarihinde, Komutan T.K. yedi gün hapis cezasına mahkûm edilmiştir ancak duruşma sırasındaki iyi hali nedeniyle cezası beş güne düşürülmüştür. Ardından, Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 231. maddesinin 5. fıkrasına dayanarak, hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilmiştir.

13. Diyarbakır 7. Kolordu Komutanlığı Askeri Mahkemesi'nce, 8 Ekim 2008 tarihinde, Komutan T.K.'nın itirazı reddedilmiştir ve böylece bu karar kesinleşmiştir.

14. Başvuranların avukatı, 1 Kasım 2010 tarihinde, 5 Mayıs 2003 tarihli takipsizlik kararına yeniden itirazda bulunmuşlardır. Komutan T.K. hakkında açılan ceza yargılaması çerçevesinde alınan askerlerin ifadelerine ve 14 Ağustos 2008 tarihli mahkûmiyet kararına atıfta bulunarak, Komutan T.K. tarafından yapılan kötü muamelenin, Özgür Taylan'ın intihar nedeni olduğunu savunmuştur. Avukat, müteveffanın ölümüne yol açması nedeniyle, Komutan T.K.'nın suçlanmasını mahkemeden talep etmiştir.

15. Diyarbakır 2. Hava Kuvvetleri Komutanlığı Askeri Mahkemesi'nce, 8 Kasım 2010 tarihinde, 5 Mayıs 2003 tarihinde verilen takipsizlik

kararından bu yana, yargılamanın tekrar açılmasını gerektirecek yeni bir delil bulunmadığını belirtilerek, söz konusu itirazı reddedilmiştir.

Mahkeme, Komutan T.K. hakkında açılan yargılama çerçevesinde, ifadeleri alınan tanıkların, Özgür Taylan'ın ölümünden sonra yürütülen ceza soruşturması çerçevesinde, daha önceki ifadelerini tekrarlamış oldukları görüşündedir.

B. İlgili iç hukuk ve uygulanması

16. Somut olayda ilgili iç hukuk ve uygulanması, *Kılınç ve diğerleri / Türkiye* (no. 40145/98, § 33, 7 Haziran 2005), *Salgın / Türkiye* (no. 46748/99, §§ 51-54, 20 Şubat 2007), *Abdullah Yılmaz / Türkiye* (no. 21899/02, §§ 32 ile 35-39, 7 Haziran 2008) ve *Yürekli / Türkiye* (no. 48913/99, §§ 30-32, 17 Haziran 2008) Kararları'nda açıklanmaktadır.

ŞİKÂyetLER

17. Başvuranlar, oğullarının yaşama hakkının ihlal edilmesinden şikâyet etmektedirler. Başvuranlar, oğullarının Kürt asıllı olması nedeniyle, Bölük Komutanı T.K. tarafından arkadaşları önünde darp edildiğini ve ayrımcılık ile hakarete maruz kalması sonucunu intihar ettiğini iddia etmektedirler. Başvuranlar, Sözleşme'nin 3. ile 5. maddelerini ileri sürmektedirler.

HUKUKÎ DEĞERLENDİRME

18. Olay ve olguların hukukî nitelendirmesi konusunda takdir yetkisine sahip olan AİHM, Sözleşme'nin 3. ile 5. maddelerine ilişkin şikâyetlerin yalnızca Sözleşme'nin 2. maddesi alanında incelenmesi gerektiği kanaatindedir.

19. AİHM, Sözleşme'nin 35. maddesiyle uyumlu olunması için, kesin karar tarihinden itibaren altı aylık süre içerisinde bir başvurunun yapılması gerektiğini hatırlatmaktadır. Bu karar, iç hukuk kuralında sunulan başvuru yollarını tüketmiş olarak sayılacaktır. Diğer taraftan, altı aylık süre kuralı, bireysel başvuru hakkının etkin icrasını sağlayacak şekilde belirtilen bir davada uygulanması ve yorumlanması gereken otonom bir kuralı teşkil etmektedir (*Worm / Avusturya* (kabul edilebilirlik kararı), no. 22714/93, 27 Kasım 1995).

20. Müteveffanın ölümünden sonra açılan soruşturma işlemiyle ilgili olarak AİHM, ceza yargılamasının sona erdiği tarih olan 7 Temmuz 2003 tarihinden itibaren, geçen süreden başlayarak, altı aylık süre içerisinde başvuranların başvuru yapmadıklarını gözlemlemektedir.

21. Komutan T.K. hakkındaki yargılamayla ilgili olarak, yargılama 8 Ekim 2008 tarihinde son ermiştir. Başvuranların, Komutan T.K. hakkında açılan ceza yargılamasında müdahil taraf olarak katılmaları konusu, altı aylık sürenin 7 Temmuz 2003 tarihinden itibaren başlaması gerektiği tespitini değiştirmemektedir. Zira Komutan T.K. hakkında açılan yargılamada, yalnızca darp nedeniyle yani Özgür Taylan'ın yaşama hakkına bir ihlal bulunduğu tespit edilmeyen olaylarda sorumluluğunun olup-olmadığını değerlendirmek hedeflenmektedir (*Karan / Türkiye* (kabul edilebilirlik kararı), no. 20192/04, 23 Şubat 2010) Her halükarda, başvuranlar bu tarihten itibaren altı aylık süre içerisinde başvuru yapmamışlardır.

22. Diyarbakır 2. Hava Kuvvetleri Komutanlığı Askeri Mahkemesi Kararı'nda tespit edildiği üzere, AİHM 5 Mayıs 2003 tarihli takipsizlik kararından bu yana, başvuranların oğlu Özgür Taylan'ın ölümünden sonra yürütülen ceza soruşturması çerçevesinde dinlenen tanıkların ifadelerini yinelediklerini, Komutan T.K. hakkında ceza yargılaması çerçevesinde yargılamanın tekrar açılmasını gerektirecek yeni delil bulunmadığını

dikkate almaktadır. Dolayısıyla, Komutan T.K.'nın mahkûmiyet kararı, yeni bir olay olarak değerlendirilemez.

23. İlgililer, 7 Temmuz 2003 tarihinden itibaren altı aylık süre içerisinde başvuruyu yapmaları gerekirken, başvuruyu yapmak için 6 Haziran 2011 tarihine kadar beklemişlerdir. Komutan T.K. hakkında açılan yargılamanın etkin bir başvuru yolu olduğu varsayılırsa, başvuranlar başvurularını en geç 8 Ekim 2008 tarihine kadar yapmış olmaları gerekirdi ancak bu başvuruyu yapmamışlardır. Hâlbuki avukatları refakatinde yargılamanın farklı aşamalarına katılan başvuranlar, usuli yönden kurallara riayet etmeleri ve bilmeleri gerekirdi. Özellikle başvuranlar, Diyarbakır 2. Hava Kuvvetleri Komutanlığı Askeri Mahkemesi'nce yeni bir itiraz taleplerinin incelenmesinin sonucunu sadece beklemenin, AİHM'e başvurmak için altı aylık süreyi engelleme niteliğinde olmadığını bilmeleri gerekirdi.

24. Dolayısıyla bu başvuru, Sözleşme'nin 35. maddesinin 1. ile 4. fıkralarına uygun olarak, vaktinden sonra yapıldığı gerekçesiyle reddedilmelidir.

Bu gerekçelerle, AİHM, Oybirliğiyle,

Başvurunun *kabul edilemez* olduğuna karar vermiştir.

Stanley Naismith
Yazı İşleri Müdürü

Guido Raimondi
Başkan

